

Autor: Marzanna Kostecka-Biskupska

Tytuł: **Przestańmy szukać wymówek i zaczniemy wprowadzać zmiany – siła nawyków.**

Scenariusz dla nauczycieli

Scenariusz przygotowano w ramach projektu „Zmieniamy się dzisiaj dla lepszego jutra. Rozwój ŚCDN dla proekologicznej zmiany”. Sfinansowano ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Poziom edukacyjny: II etap edukacyjny

Cele

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie pojęcia „nawyk”;
- wie, jak rozwijać pozytywne nawyki wspierające zachowania ekologiczne;
- zna podstawowe pojęcia związane z ekologicznym sposobem życia;
- zastanawia się nad problemami związanymi z ekologią w kontekście własnych zachowań,
- planuje wprowadzenie proekologicznych zmian w swoim zachowaniu.

Metody i formy pracy

- metoda stacji zadaniowych;
- dyskusja;
- mapa myśli;
- krótki wykład;
- praca w grupach.

Czas realizacji: 45 minut

Materiały

- projektor, komputer;
- film *Don't choose extinction* (United Nations Development Programme, 2021),
- kartki A4;

- papier plakatowy;
- flamastry;
- klej;
- kartki małe samoprzylepne;
- instrukcje do stacji zadaniowych.

Przebieg

1. Czynności porządkowe.
2. Wprowadzenie.

Nauczyciel nawiązuje do konieczności ochrony naszej planety. Informuje uczniów, że na zajęciach dowiedzą się, jak codzienne wybory mogą przyczynić się do zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko. Będzie też czas na poszukanie praktycznych rozwiązań, które każdy może wdrożyć.

Nauczyciel zaprasza uczniów do uważnego obejrzenia filmu *Don't Choose Extinction – UNDP*.

Prosi, aby w czasie oglądania filmu zastanowić się:

- *Jakie jest przesłanie tego filmu?*
- *Co ludzie mogą zrobić dla Ziemi, na której żyją?*

2. Nauczyciel wyświetla film *Don't Choose Extinction – UNDP* (czas trwania: 2 minuty 32 sekundy).

[Don't Choose Extinction - UNDP | United Nations | Jack Black | Climate Action \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Podaje temat lekcji *Przestańmy szukać wymówek i zacznijmy wprowadzać zmiany.*

Uczniowie wypowiadają się na temat przesłania filmiku.

Wypowiedzi uczniów można podsumować krótkim wykładem:

Trudno jest od razu wpłynąć na cały świat. Łatwiej zacząć od siebie i zmienić swoje zachowanie (zgodnie z powiedzeniem, że jeśli każdy zamiecie przed swoim domem, to ulica będzie posprzątana). Ważne jest, żebyśmy zaczęli wprowadzać zmiany. Warto przyjrzeć się swoim nawykom i zadbać o te, które mogą pomóc być bardziej eko. Dlatego złe nawyki zamieniamy na pozytywne zachowania.

3. Nauczyciel zapisuje na tablicy wyraz „nawyk” i zaprasza uczniów do podawania skojarzeń z tym hasłem. Uczniowie zapisują odpowiedzi wokół głównego hasła. W przypadku trudności nauczyciel może zadawać pytania pomocnicze. Przykładowe skojarzenia: odruch, przyzwyczajenie, rutyna, praktyka, rytuał, schemat, automat.

Następnie nauczyciel podsumowuje ćwiczenie. Przykładowy komentarz nauczyciela do ćwiczenia:

Nawyk to zautomatyzowane zachowanie, pewien wzór postępowania, rutyna, sposób reagowania, który nabywamy poprzez powtarzanie. Czynności nawykowe są wykonywane odruchowo, nieświadomie i często ich już nie dostrzegamy, mimo że wiele nawyków nam nie służy (np. przeglądanie telefonu zaraz po przebudzeniu to zły nawyk). Możemy jednak zmieniać swoje zachowanie, zmieniając nawyki. Warto wybierać i wprowadzać takie nawyki, które mają pozytywny wpływ na środowisko.

4. Stacje zadaniowe

Nauczyciel dzieli uczniów na pięć grup. Każda grupa przed rozpoczęciem ćwiczenia wybiera spośród siebie osobę, która będzie pilnowała czasu wykonywania ćwiczenia oraz osobę, która będzie zapisywać wnioski. W tym czasie nauczyciel przygotowuje na stolikach instrukcje dla grup i potrzebne materiały.

Wprowadzenie do ćwiczenia – prowadzący krótko podaje zasady obowiązujące w pracy. Przykład informacji wstępnych do ćwiczenia:

- każda grupa zajmie miejsce przy innym stoliku;
- na stolikach znajdują się instrukcje do wykonania zadania i potrzebne materiały;
- czas na wykonanie zadania przy każdym stoliku to pięć minut;

- do kolejnego stolika wszystkie grupy przechodzą w tym samym momencie, na sygnał prowadzącego;
- po wykonaniu zadania wszystkie materiały pozostają na stoliku, a grupa przesiada się do kolejnego stolika; tak aż do wykonania wszystkich zadań.

Na sygnał prowadzącego grupy rozpoczynają ćwiczenie.

Stacje zadaniowe

Stacja 1.

Uczniowie przeprowadzają dyskusję na podany temat. Wnioski zapisują na przygotowanych paskach kolorowego papieru (każdy wniosek na jednym pasku), a paski przyklejają do papieru plakatowego.

Pytania do dyskusji:

- W jaki sposób możemy przyczynić się do ochrony środowiska w naszym codziennym życiu?
- Które nawyki mogą nam w tym pomóc?

Każda kolejna grupa zapisuje swoje odpowiedzi i przykleja na tym samym plakacie.

Stacja 2.

Uczniowie mają za zadanie ułożyć hasło reklamowe lub slogan zachęcający do zmiany złych nawyków na zachowania ekologiczne. Każda kolejna grupa układa swoje hasło.

Stacja 3.

Zadaniem uczniów jest stworzenie mapy myśli nt. *Ekologiczny dom*. Każda kolejna grupa uzupełnia ten sam plakat.

Stacja 4.

W kopercie ukryte są różne hasła ekologiczne. Jeden z uczniów losuje jedno hasło i za pomocą gestów (pantomimy) pokazuje pozostałym osobom, o jaki nawyk chodzi. Uczniowie losują po jednym hasle, pozostała część grupy zgaduje. Następne hasło losuje kolejny uczeń itd., aż do wyczerpania czasu. Na koniec wszystkie hasła wracają do koperty.

Stacja 5.

Małe kroki to droga do zmiany nawyku.

Pytanie do dyskusji:

- Co mogę zrobić, żeby mieć realny wpływ na środowisko?

Każdy uczeń zapisuje na małej kartce to, co może robić. Pogrupowane zadania lub działania uczniowie przyklejają do plakatu, ozdabiając całość symbolami ekologicznymi.

Podsumowanie lekcji

Załączniki

Załącznik nr 1 – Stacja 1. Instrukcja dla grup

Załącznik nr 2 – Stacja 4. Hasła ekologiczne do kalamburów

Załącznik nr 3 – Karta samooceny i oceny zajęć

Załącznik nr 1 – Instrukcje dla grup

Stacja 1. Instrukcja dla grupy

Zapraszam Was do dyskusji. Postarajcie się porozmawiać, odpowiadając na pytania:

- W jaki sposób możemy przyczynić się do ochrony środowiska w naszym codziennym życiu?
- Które nawyki mogą nam w tym pomóc?

Wnioski w postaci konkretnych nawyków zapiszcie na przygotowanych paskach kolorowego papieru (każdy wniosek na jednym pasku), a paski przyklejcie do papieru plakatowego.

UWAGA

Każda kolejna grupa zapisuje swoje wnioski i przykleja na tym samym plakacie.

Stacja 2. Instrukcja dla grupy

Ułóżcie hasło reklamowe lub slogan zachęcający do zmiany złych nawyków na zachowania ekologiczne. Hasło zapiszcie na kartce.

UWAGA

Każda kolejna grupa układa swoje hasło i zapisuje na osobnej kartce.

Stacja 3. Instrukcja dla grupy

Waszym zadaniem jest stworzenie mapy myśli nt. *Ekologiczny dom*.

UWAGA

Każda kolejna grupa uzupełnia ten sam plakat.

Stacja 4. Instrukcja dla grupy

W kopercie ukryte są różne hasła ekologiczne. Zagrajcie w kalambury. Jeden z uczniów losuje jedno hasło i za pomocą gestów (pantomimy)

pokazuje pozostałym osobom, o jaki nawyk chodzi. Następne hasło losuje kolejny uczeń itd., aż do wyczerpania czasu.

Uczniowie losują po jednym hasle, pozostała część grupy zgaduje. Na koniec wszystkie hasła wracają do koperty.

Stacja 5. Instrukcja dla grupy

Przed Wami ważne zadanie zaplanowania konkretnego działania. Pomyślcie, co możecie zmienić albo jaką zmianę wprowadzić do swojego codziennego życia, aby jej efekt miał pozytywny wpływ na nasze środowisko. To może być drobna zmiana. Pamiętaj, że nawet małe kroki to droga do zmiany nawyku.

Zastanówcie się, co możecie zrobić, żeby mieć realny wpływ na środowisko. To jest Wasz mały krok do ekologicznej zmiany. Powodzenia.

Zapiszcie na małej karteczce to, co możesz zrobić. Piszcie w swoim imieniu (np. w czasie mycia zębów zakręć wodę; jeśli to możliwe, będę drukował dwustronnie). Możecie zapisać więcej postanowień, ale każde na osobnej kartce. Piszcie wyraźnie.

Po napisaniu pogrupujcie kartki i w tej formie przyklejcie je do plakatu, ozdabiając całość symbolami ekologicznymi.

Uwaga

Kolejne grupy korzystają z tego samego plakatu.

Załącznik nr 2 – Stacja 4. Hasła ekologiczne do kalamburów

NAPRAWIANIE ZAMIAST WYRZUCANIA	OSZCZĘDZANIE WODY
GASZENIE ŚWIATEŁ	SEGREGACJA ŚMIECI
ZAMIAST EKRANU – POBYT NA ŚWIEŻYM POWIETRZU	OSZCZĘDZANIE PAPIERU

OPAKOWANIA WIELOKROTNEGO UŻYTKU	RECYKLING
SADZENIE DRZEW	UŻYWANIE SZCZOTKI ZAMIAST ODKURZACZA

Załącznik nr 3 – Karta samooceny ucznia i oceny zajęć

SAMOOCENA UCZNIĄ I OCENA ZAJĘĆ

Wpisz znak „+” przy każdym z punktów.

Lp .	Umiem, potrafię, wiem	Bardzo dobrze / Dobrze	Średn io	Słabo
1.	Wiem, czym jest nawyk			
2.	Potrafię wymienić codzienne nawyki, które chronią środowisko			
3.	Chcę wprowadzić pozytywne nawyki w swoim zachowaniu, żeby lepiej chronić środowisko naturalne			
4.	Byłem/byłam zaangażowany/-a w zajęcia			
5.	Zajęcia podobały mi się			